

Розвиток мови у дітей

Вік	Етапи мови	Фасилітація етапів
0-3 місяця	- Стривожується на гучний шум - Заспокоюється, коли говорять до нього - Воркує/робить гортанні звуки - Посміхається, коли бачить знайоме обличчя - Плаче по-різному на різні потреби - Пильно дивиться на того, хто говорить	- Наблизьтеся близько до обличчя і утримуйте зоровий контакт - Моделюйте звуки «агу», воркування/лепетання/дмухання і вимовляйте приголосні звуки - Показуйте різні вирази обличчя (посміхайтесь, виглядайте здивованими) - Моделюйте і заохочуйте дитину до гри з ротом (витягніть губи трубочкою, клацайте язиком, робіть повітряні поцілунки рукою, зжимайте та розжимайте губи) - Зверніть увагу дитини на її іграшки - Дозволяйте дитині брати предмети у рот щоб жувати, смоктати - Заохочуйте, щоб дитина заспокоїлася з соскою
3-6 місяців	- Повертає голову на звуки - Лепетання звуків п,б,м - Виражає радість і незадоволення - Видає звуки, коли звертаються до нього, рухаючи руками і ногами	- Трясіть іграшками в різних місцях біля дитини, спонукаючи дитину слідувати очима за іграшками - Продовжуйте моделювати лепетання і приголосні звуки (зокрема п,б,м) - Співайте і розказуйте дитячі віршики, допомагаючи дитині рухатися при висловлюванні звуків - Заохочуйте дитину реагувати на звертання по імені - Імітуйте звуки, які вимовляє дитина
6-9 місяців	- Любить прості ігри, як «ку-ку» - Заперечує жестами або звуками - Висловлює 2 голосних і 2 приголосних - Реагує на ім'я	- Збільшіть приголосні при моделюванні лепетання/вимови (н,т,д) - Моделюйте підняття і зменшення інтенсивності голосу - Називайте предмети, звичні для дитини (пляшка, брязкальце, м'яч, іграшка) - Продовжуйте заохочувати дитину брати предмети до рота - Допоможіть дитині гуркотіти/трясти іграшки - Продовжуйте заохочувати реакцію, коли дитину кличуть по імені - Почніть навчати дитину висловлювати заперечення хитаючи головою, коли говорять «ні» - Грайте в ігри, як «ку-ку»/«ладусі», допомагаючи дитині робити рухи - Читайте книжки з простими малюнками, називаючи їх при читанні - Поєднуйте жести зі словами
9-12 місяців	Спілкується невербально за допомогою жестів, як поштовх/натиск, хитає головою	- Заохочуйте дитину дотягуватися до предметів - Моделюйте і заохочуйте, щоб дитина помахала «па-па» - Пограйтеся перед дзеркалом, звертаючи уваги на обличчя і рух рота - Заохочуйте різні рівні гучності голосу (шепіт, гра в

	«ні», киває «так» • Реагує на прості прохання (іди сюди, помахай па-па, пограємо в ладусі) • Знає 1 чи 2 слова	мовчанку, гра, в хто голосніше) • Допоможіть дитині реагувати на команду «дай мені» з іграшками і предметами • Говоріть про іграшки, яких немає в полі зору і заохочуйте до їхнього пошуку • Продовжуйте називати предмети і картинки під час гри чи читання
1-1.5 роки	• Упізнає знайомі предмети • Складає 2 склади разом • Дотримується простих наказів з підказками • Слухає історії • Правильно грається з іграшками	• Допоможіть дитині вказати чи показати жестом на названі предмети чи малюнки • Допоможіть дитині слідувати простим інструкціям (піднімай іграшки, плесни в долоні, зроби повітряний поцілунок ручкою і т.д.) • Продовжуйте читати книжки • Моделюйте відповідну гру з іграшками (штовхання машинок, складання кубиків, гортання сторінок книжки і т.д.) • Моделюйте прохання «більше/ще» з будь-якою дією чи предметом • Кладіть предмети в коробку, виймайте їх і кладіть під неї під час гри • Моделюйте складення фраз з 2 простими словами разом, як наприклад «машина їде, більше печива, іти спати, візьми (предмет)» • Заохочуйте імітацію догляду за собою і розпорядку дня, пояснюючи дії, під час їх виконання (як розчісування волосся, зміна пелюшок, взування, розмова по телефону і т.д.)
1.5-2 роки	• Вказує на названі картинки • Упізнає частини тіла • Імітує слова • Використовує від 5 до 10 слів • Складає 2 слова разом • Лепетання, схоже до мовлення дорослих	• Коли читаєте книгу, запитуйте «Де (предмет)» і нехай дитина покаже на нього • Назвіть частини тіла і попросіть дитину, щоб вона показала на них • Продовжуйте моделювати фрази з 2 простими словами • Давайте прості інструкції з словами про місцезнаходження під час гри (в, на, за, під) • Спонукайте дитину уявно гратися в годування і переодягання ляльок чи м'яких іграшок • Повторюйте слова, які вживає дитина і доповнюйте їх (дитина каже «м'яч», ви кажіть «червоний м'яч» чи «великий м'яч»)
2-2.5 роки	• Задає питання з 1 чи 2 слів • Визначає предмети одягу • Називає предмети в картинках • Використовує багато різних приголосних звуків на початку слів	• Назвіть предмет одягу і попросіть дитину вказати на нього • Моделюйте і заохочуйте фрази з 2-3 словами • Назвіть дії в вашому оточенні і в книжках • Запитайте дитину про власність (його речі і ваші речі) • Спонукайте дитину називати картинки і дії в книжках • Задавайте дитині запитання, які вимагають відповіді «так» або «ні» • Навчіть дитину, як просити про допомогу • Навчіть слова, які виражають емоції (щасливий, сумний, сердитий, наляканий)

2.5-3 роки	• Розуміє описові та просторові поняття (великий, мокрий, малий, м'який, в, на і т.д.) • Виконує накази з двох команд • Використовує речення з 2-4 слів • Більшість часу дитину розуміють знайомі слухачі	• Запитайте про використання предметів (як «З чого ти п'єш?») • Назвіть частини предметів (двері машини і т.д.) • Моделюйте множину, якщо є більше ніж один предмет • Почніть вчити поняття «великий» і «малий» • Задавайте дитині запитання «що» і «де» • Давайте дитині накази з 2 команд • Грайте в ігри, в яких можна робити щось по черзі
3-4 роки	• Визначає кольори • Розуміє займенники • Використовує речення з 4 чи 5 слів • Логічно відповідає на запитання	• Навчайте дитину кольорам та формам • Почніть рахувати речі • Навчайте категоріям предметів (їжа, тварини, одяг і т.д.) • Задавайте запитання на «міркування», як «Що б ти зробив, якщо...» • Задавайте такі запитання, як «хто, де, коли, чому» • Навчайте поняттю «хлопчик» і «дівчинка» з відповідними займенниками • Заохочуйте до гри з іншими дітьми
4-5 років	• Розуміє описові слова (високий/короткий, довгий/низький) і форми • Розуміє просторові поняття (під, позаду, біля, попереду і т.д.) • Рахує до 10 • Бере участь в грі на уяву • Використовує займенники • Поєднує від 5 до 8 слів у реченнях	• Навчайте дням тижня і місяцям року • Продовжуйте вчити рахування • Приймайте участь і направляйте дитину в грі на уяву • Навчайте поняттям часу, як «ранок, ніч, день» • Опишіть предмет, щоб дитина його назвала • Допоможіть дитині навчитися розпізнати його/її ім'я друкованими літерами • Навчайте літерам абетки • Навчайте дитину вимовляти ім'я, прізвище і вік • Обговорюйте кроки для виконання завдань